

„Vrátit se do života je těžké“

Janě Lacinové před lety spálil většinu těla elektrický oblouk od železniční troleje. Dnes vede organizaci Popálky, která pomáhá popáleným lidem po propuštění z nemocnice.

Jiří Bárta
redaktor
MF DNES

ŽDÁR NAD SÁZAVOU Prožila příběh, ze kterého i po více než dvaceti letech pořád mrazí. Přitom sama o něm mluví s odstupem jako o životním štěstí. Popálení elektrickým proudem při prolézání odstavných železničních vagonů, když byla neposedná třináctiletá holka, jí nasměrovalo život. Dnes Jana Lacinová ze Žďáru nad Sázavou řídí organizaci Popálky, jež pomáhá lidem s popálením. O Velikonočních svátcích prožila se svými kolegy na Pražském hradě z rukou prezidenta republiky Zlatý záchranářský kříž.

Co pro vás ocenění znamená?

Je to pro nás zpětná vazba, že si naši práce někdo všimá a že má smysl. Beru to jako ocenění za naši činnost. Nominaci muselo podpořit několik nezávislých subjektů, které s námi spolupracují. Nejvíce nás snad potěšilo číst si pochvalná slova právě našich partnerů.

Podle vašich statistik jste během roku stihli devadesát hodin konzultací a také přes dvě stě hodin pomoci přímo v nemocnici. Kromě toho připravujete preventivní programy. Kolik je vás v organizaci zapojených?

Co se týká přímé pomoci pacientům, fungujeme dvě. S kolegyní Klárou Mayerovou, s níž jsme byly už u zrodu Popálky. Klára je maminka popálené dcery. Je velmi přínosná, protože s rodiči může sdílet pocity, které právě prožívají. Střídáme se na popáleninové klinice v Brně, kde jsem se v dětství léčila. Ale už jsme pomáhaly i na klinikách v Praze a Ostravě, když si nás pacienti vyžádali. My jsme tu hlavně od toho, abychom jim pomohly po propuštění z nemocnice. Aby věděli, kam se mohou obrátit a že na to nejsou sami.

Obě máte zkušenosti s popálenými. Mají to tak i další členové týmu?

Například náš „ajták“ Zdeněk Štursa ano. Když mu byly tři roky, spadl do kotle s vroucí zabijačkovou polévkou a měl popáleniny na devadesáti procentech těla. Zapojuje se i jako lektor, je to naše velká duše. Známe se spolu již od roku 1994, kdy vzniklo Sdružení na pomoc popáleným dětem. Byl jeho aktivním členem. V Popálkách je od začátku. Od konce loňského roku je součástí našeho týmu i Jana Tlustá. Ta naštěstí osobní zkušenost nemá, věnuje se hlavně preventivním programům a spolupráci s hasiči. Využíváme i služby externího psychologa a spoustu dobrovolníků, i z řad pacientů. Třeba patnáctiletý Moldavec Ion, který tu žije od sedmi let, měl

úraz od troleje na železničním vagonu. Doučovali jsme se s ním i matematiku, aby se začlenil zpátky do školního kolektivu, mamince jsme zase pomáhali v kontaktu s úřady.

Vy sama jste měla těžký úraz ve 13 letech, také na vagonu. Jak se to tehdy seběhlo?

Čekali jsme na nádraží v Sázavě u Žďáru na vlak při výletu s partou kamarádů. Bylo tam tehdy šrotoviště starých vyřazených vagonů. Když si dávno už jsem v těch vozech byla v doprovodu dospělého. Napadlo mě, že to s dětmi prolezeme. Bylo to dobrodružné. Prolézali jsme vagon, kde byly vytrhané sedačky, rozbité střepy, procházeli jsme jeden vůz po druhém. Až jsem došla k nákladnímu vagonu, na který vedl žebřík...

Takže původně jste nahoru lézt ani nechtěla?

To určitě ne. V tu chvíli mě napadlo, že to přece nebudu obcházet. Ani jsem se nedostala nahoru, poslední, co si pamatuji, je pohled na střechu vagonu. Byla to souhra okolností, mrholilo, přesah výboje od troleje byl velký, od drátů jsem byla asi metr a půl. Probrala jsem se v noci na jippe v Brně, měla jsem tělo popálené ze šedesáti procent. Po pádu mi pomohli kamarádi a pan výpravčí. Z toho je vidět, že i malí mohou pomoci a je potřeba je vzdělávat. Nebyl to jediný takový případ, který se v Sázavě stal.

Jak dlouho jste byla v nemocnici?

Dohromady rok a půl i s rehabilitací. Všechno komplikovala zlomenina krčku, kterou jsem utrpěla při pádu z vagonu. Tři měsíce jsem se nemohla ani posadit, veškeré sval-

Fakta Popálky

- Obecně prospěšná společnost **Popálky vznikla v roce 2013** transformací a profesionalizací dobrovolnického Sdružení na pomoc popáleným dětem, v čele stojí **Jana Lacinová**.
- Pomáhají popáleným lidem a jejich blízkým **vyrovnat se se sociálními, psychologickými a fyzickými následky úrazu** a vrátit se co nejdříve zpátky k aktivnímu životu.
- Úzce spolupracují s Klinikou popálenin a rekonstrukční chirurgie Fakultní nemocnice Brno-Bohunice.
- Nedávno **otevřely pobočku ve Žďáře nad Sázavou**, kde funguje administrativní základna. Poradenské centrum je v Brně.
- Převzaly **Zlatý záchranářský kříž za rok 2017**.

stvo ochablo, učila jsem se znovu chodit. Vracela jsem se často do nemocnice, například kvůli vyndávání šroubů z nohy nebo rekonstrukčním operacím s jizvami. Byl to intenzivní rok a půl. Kyčel mi rozhýbávali pod narkózou, šest fyzioterapeutek na mě leželo, aby mě udržely, jaká to byla bolest.

Trvalo vám dlouho, než jste se s tím vyrovnala, abyste o svém úrazu mohla mluvit?

Neměla jsem s tím problém od začátku. Ale abych mohla pomáhat, musela jsem projít sebezkušnostním výcvikem. Jen s popáleninami bych byla dříve doma. Uvědomila jsem si, že moje psychické problémy jsou spojené s úrazem nohy. To mě omezuje. Nemůžu sportovat,

Z oběti pomocnicí Janu Lacinovou (37) v dětství spálil elektrický výboj od železniční troleje. S manželem vychovává tři děti, vystudovala sociální pedagogiku a sociální práci, šéfuje organizaci Popálky. Foto: Jiří Bárta, MAFRA

měla jsem strašně bolesti, ale už mám umělou kyčel a je to lepší.

Když jedete vlakem nebo čekáte na nástupišti, vzpomenete si na ten osudný okamžik?

Ano, a přemýšlím nad tím. A když jedu přes Sázavu, kolikrát si ve vla-

ku čtu, ale na tom místě vždycky zvednu oči...

Chodíte s preventivními programy do škol. Na co se vás děti nejčastěji ptají, když přijde řeč na váš příběh?

Velmi často se mne ptají, jestli

mám manžela, děti, jestli chodím do bazénu. Jsou to otázky spojené s běžným životem. To je právě to, co je mnohdy pro popálené velmi těžké zvládnout. Začít opět normálně žít. Například mnozí se koupat na veřejná koupaliště z důvodu zjizvení těla a pohledů okolních lidí vůbec nechodí. S nimi se musí vyrovnávat dnes a denně na ulici nebo ve frontách. Já jsem měla to štěstí, že mám takovou povahu, jakou mám, a zvládla jsem to.

Bylo horší vyrovnat se s fyzickým handicapem, nebo související psychikou, pokud to jde vůbec oddělit?

Cítila jsem sociální izolovanost, úplně jsem vypadla z kolektivu, kamarádské vazby byly zpřetrhané. Stalo se mi to na konci sedmé třídy a osmou jsem do školy skoro nechodila. To mě zasáhlo.

S čím nejlépe bojují pacienti?

Je to případ od případu, ale obecně asi s rehabilitační fází. Rodiče musí přijmout to, že musí svému dítěti ubližovat, aby mu pomohli co nejlépe. Promaštovat kůži, cvičit s nimi, což je hrozně bolestivé, když se protahují jizvy třeba v místech kloubů. Děti se vztekají, nechtějí, rodiče to musí dát. A popálený si musí uvědomit, že když nebude cvičit, jizvy se mu zkrátí. Jizva totiž zraje dva roky, a když to pacient zanedbá, bude mít trvalé následky nejen kosmetické, ale i funkční po zbytek života.

I váš případ jde zařadit mezi takzvané vagonáře. Ze statistik je vidět, že tento fenomén i přes všechny tragické případy a nejruznější varování trvá.

Nedaří se vymýtit. Předloni byl enormní nárůst těchto úrazů. V letech 2010-2015 se jednalo o jeden až dva případy ročně, v roce 2016 jich bylo osm pouze v Jihomoravském kraji. Několik dalších bylo v ostatních částech republiky.

Fenomén vagonářů se nedaří vymýtit. Předloni byl enormní nárůst těchto úrazů.

Čemu tento výrazný nárůst přičítáte?

Nebyla to jedna jasná skupina. Jsou to takové vlny, najednou případů přibude, dostane se to do médií, pak to zase ustane. A časem se takové případy znovu objeví. Jediné, co lze vysledovat, je, že několik z popálených byli parkuristé. A také se stalo několik případů, že si na vagonech fotili selfička. S pražskou klinikou spolupracuje organizace Bóli-to, která spustila projekt vagonari.cz. V kampani to pojmenovali Jedna blbá fotka.

Je mezi popálenými nějaký nový trend?

Popálení v souvislosti s užíváním otevřeného ohně v domácnostech. Jako jsou například interiérová krbová kamna, kotle či otevřené krby. S tím se roztrhl pytel, nevíme přesný důvod. Vznikají úrazy v souvislosti se vznícením oblečení. Ale i popálení batolat, která si sáhnou na rozpálený krb. Plánujeme prevenci v těchto oblastech.

Celkově vede ve statistikách příčin popálení stále vroucí voda?

Ano, u dětí je to 60 až 70 procent všech případů. Snažíme se šířit osvětu, máme spoustu preventivních programů od mateřských po střední školy. Také pro seniory, mateřská centra a podobně.

Dráhy statečné babičce dluh prominuly

NÍŽKOV Předposlední říjnová sobota roku 2015 obrátila život rodiny Zuzany Hegerové úplně naruby. Drážní byt v Dobroníně na Jihlavsku, v němž žila její matka, totiž zachvátil požár po výbuchu propanbutanové lahve.

„Najednou mi zazvonil telefon a na druhé straně se ozvalo: Tady policie, mohla byste přijet hned domů? Vybouchl vám byt,“ vzpomínala později na děsivou situaci Zuzana Hegerová.

Vzápětí se dozvěděla, že v něm v době výbuchu byla jak její matka, tak i nejmladší dcera, a že obě utrpěly velmi vážné popáleniny.

Malá Sofie se po fyzické stránce zotavovala nečekaně rychle, ovšem srámy na duši byly hodně hluboko. Z hořícího bytu ji dostala babička, která ji chránila vlastním tělem a při tom sama málem uhořela. Dlouhé týdny nebylo jisté, zda svůj boj o život v nemocnici vůbec vyhraje.

„Až 23. prosince mi pan doktor oznámil, že teď už to mamka zvládne. Byl to ten nejkrásnější dárek, který jsem kdy dostala. To si nikdo neumí představit,“ svěčila se s pocity Zuzana Hegerová.

Už platí jen pojišťovně

Tím ale její starosti nekončily, jelikož policie označila za jednoznačného vinníka výbuchu její matku, bylo jasné, že se musí rodina připravit na zaplacení škody. Ta se nakonec vyšplhala na částku 400 tisíc korun, přičemž bezmála 300 tisíc požadovaly České dráhy, jimž vyhořelý byt patřil.

„Každou korunu budeme muset obrátit dvakrát, ale hlavní je, že jsme spolu,“ reagovala tehdy Hegerová.

Před časem se ale do věci vložila organizace Popálky, která pomáhá popáleným dětem, dospělým i jejich okolí. „Podařilo se nám přispět k tomu, že České dráhy nakonec paní Šenkové odpustily dluh

Po výbuchu Drážní byt, v němž v Dobroníně na Jihlavsku žila Miluše Šenková, byl po požáru úplně zničený. České dráhy nejprve vyčíslily škodu na bezmála 300 tisíc korun, před pár dny však zraněné ženě dluh odpustily. 2x foto: Petr Lemberk, MAFRA

Spolu Po výbuchu propanbutanové lahve skončila Miluše Šenková na dlouho v nemocnici. Z těžkých popálenin se nakonec dostala a nyní žije s dcerou Zuzanou Hegerovou a její rodinou v Nížkově.

ve výši 260 tisíc korun,“ uvedla Jana Lacinová, ředitelka Popálky.

„Komunikace o odpuštění dluhu byla komplikovaná. Dcera paní Šenkové se snažila vše vyřídit, ale neměla šanci. Vše trvalo přes rok. Pak jsme Českým drahám napsali jménem Popálky a do týdne jsme

měli reakci, že se pokusí případ posunout dál. No a před pár dny přišlo rozhodnutí o odpuštění dluhu,“ dodala.

Rodině paní Hegerové se tak výrazně uleví. „Jsme opravdu moc vděčné,“ hlásila maminka Zuzana. „Tedy už splácíme jenom pojišťovně

za škodu, která při výbuchu vznikla na autech sousedů,“ doplnila.

Kromě Českých drah odpustila rodině dluh také Všeobecná zdravotní pojišťovna, která původně po paní Šenkové požadovala úhradu nákladů spojených s léčením malé Sofie. (evs, bar)

INZERCE

Zaměstnání - Nabídka

Přijmeme mistra externí recyklace stavebních sutí. Předpokladem obchodní dovednosti, RP sk. B. Životopisy zasílejte na e-mail: vedouci.strediska@seznam.cz

www.pracedomaz.cz Využij PC / net!

Koupím

Planino nebo křídlo. 602366831